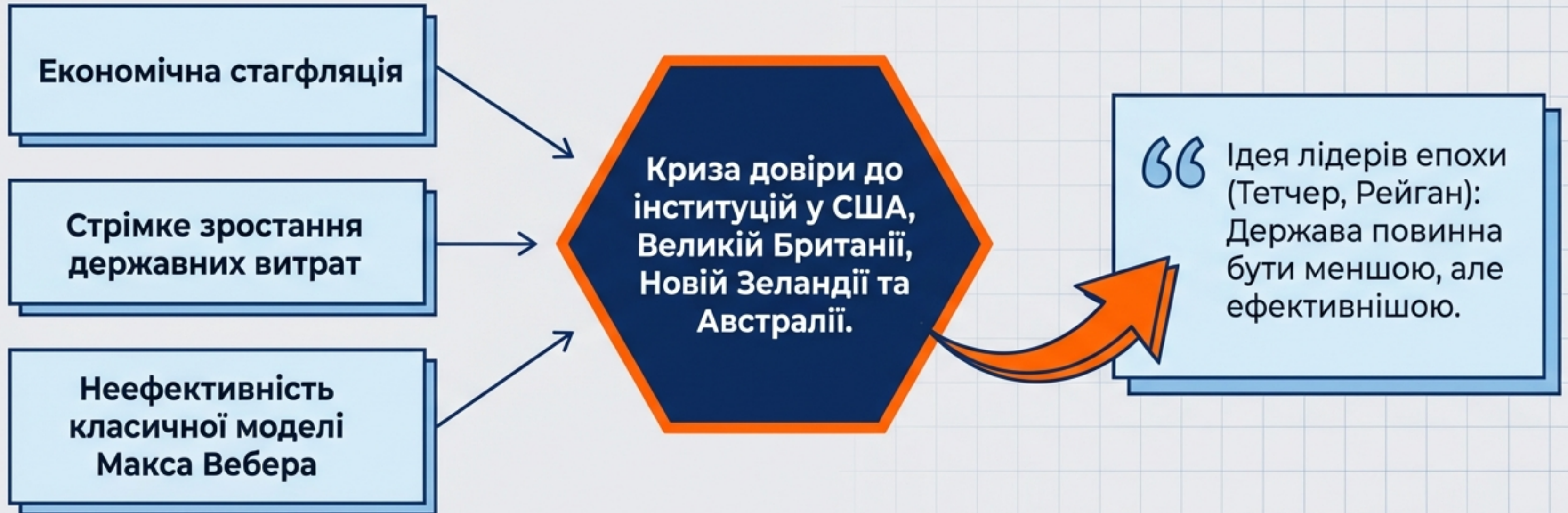

ТЕОРІЯ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

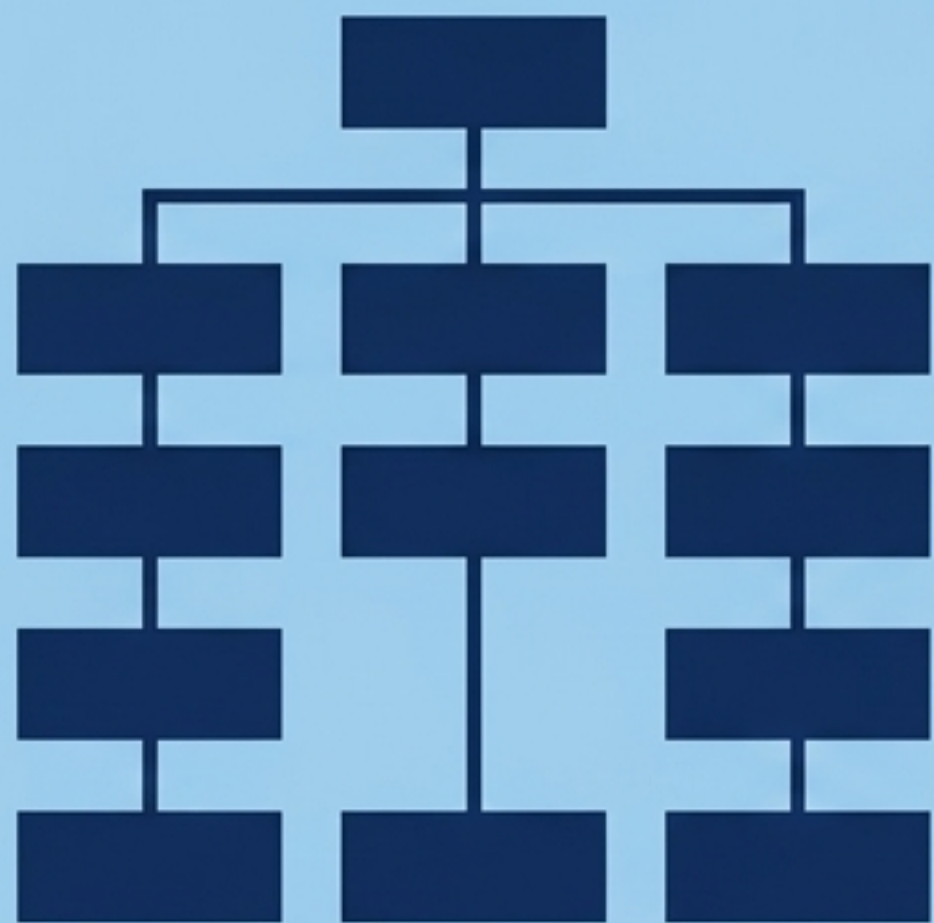
Англо-американська модель управління державою

Від класичної бюрократії до держави-сервісу:
анатомія New Public Management (NPM)

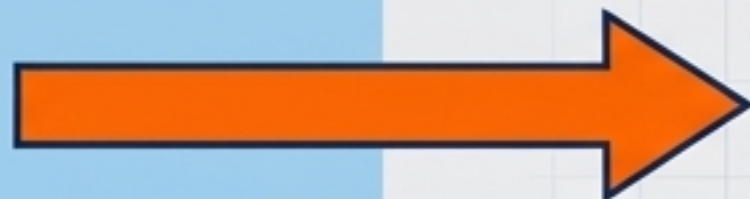
Традиційна бюрократія опинилася в кризі у 1970-х роках

Держава починає мислити категоріями приватного бізнесу

Традиційна держава
як монопольний регулятор

New Public Management (NPM) — це запозичення стратегій та інструментів приватного сектору для підвищення ефективності публічного управління.

👉 **Керувати
не правилами,
а результатами**

Сучасна держава
як гнучка корпорація

Від підданого до клієнта: зміна управлінської парадигми

	Бюрократія Вебера	New Public Management
 Фокус	Процедури та правила	Вимірювані результати
 Статус громадянина	Підданий / Прохач	Клієнт / Споживач послуг
 Контроль	Жорстка ієрархія	Децентралізація та KPI
 Механізм	Монополія держави	Ринкова конкуренція та партнерство

Шість ключових принципів формують ДНК нової моделі

Децентралізація розбиває монополію влади на три рівні

Деконцентрація

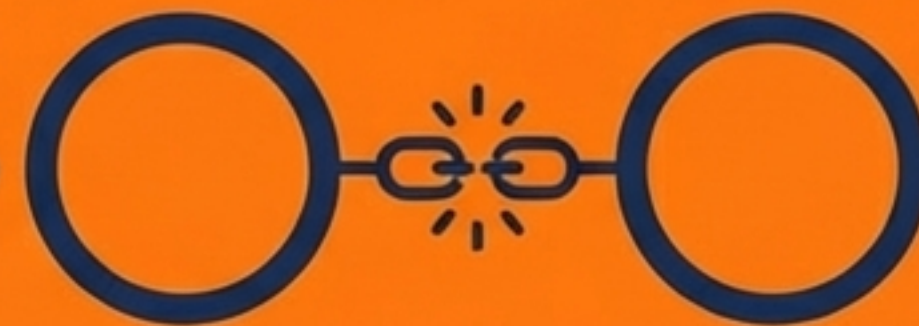
Перерозподіл повноважень по вертикалі всередині одного державного органу (більше автономії нижчим рівням при збереженні загального контролю).

Делегування

Передача завдань зовнішньому виконавцю або підлеглому (наприклад, конкретні рішення в межах одного ієрархічного рівня).

Деволуція

Радикальна передача політичних та фіскальних повноважень новим автономним суб'єктам (наприклад, штати, кантони чи місцеві громади).

Мета: Гнучкість та швидкість реакції на потреби глобальної економіки.

Контрактне управління перетворює державу на замовника

Приклади застосування:

- Сфера охорони здоров'я Нової Зеландії (контракти з клініками).
- Сфера освіти Великої Британії (контракти з академічними школами).

Управління якістю вимірює успіх держави через KPI

Performance Budgeting

Бюджет залежить від досягнутих цілей, а не від минулорічних витрат.

Benchmarking & KPI

Оцінка за швидкістю відповіді, рівнем помилок та задоволеністю клієнта.

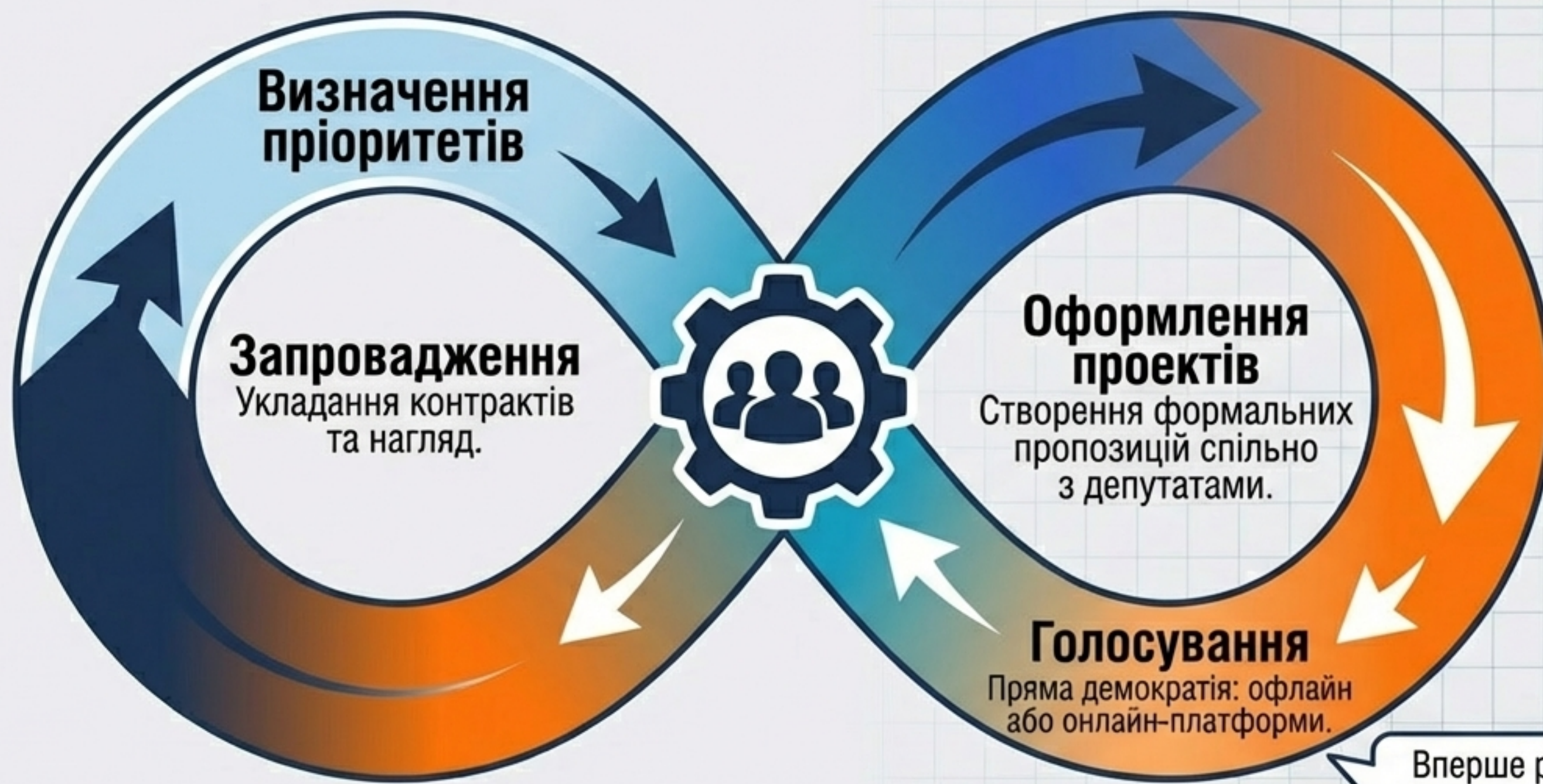
Аудит та Стандарти

- ✓ ISO 9000:2015: Впровадження стандартів якості
- ✓ IFRS: Міжнародні фінансові звіти
- ✓ GRI: Сталість та соціальна відповідальність
- ✓ Залучення Big Four зовнішніх аудиторів (Deloitte, PwC, EY, KPMG)

Впровадження ISO 9000 та залучення зовнішніх аудиторів (Big Four).

Досвід Сінгапуру: програма «Singapore Quality Award» для державних установ.

Громадянин стає акціонером через партисипаторний бюджет

Вперше розроблено в Порту-Алегрі (Бразилія) у 1980-х роках.

Глобальні лідери довели життєздатність ринкових реформ

Велика Британія

Приватизація інфраструктури (напр., British Telecom) та глибока реформа держсектору під керівництвом М. Тетчер.

США

Масштабна контрактна система та розвиток outsourcing для виконання державних програм (відповідь на заклики Р. Рейгана).

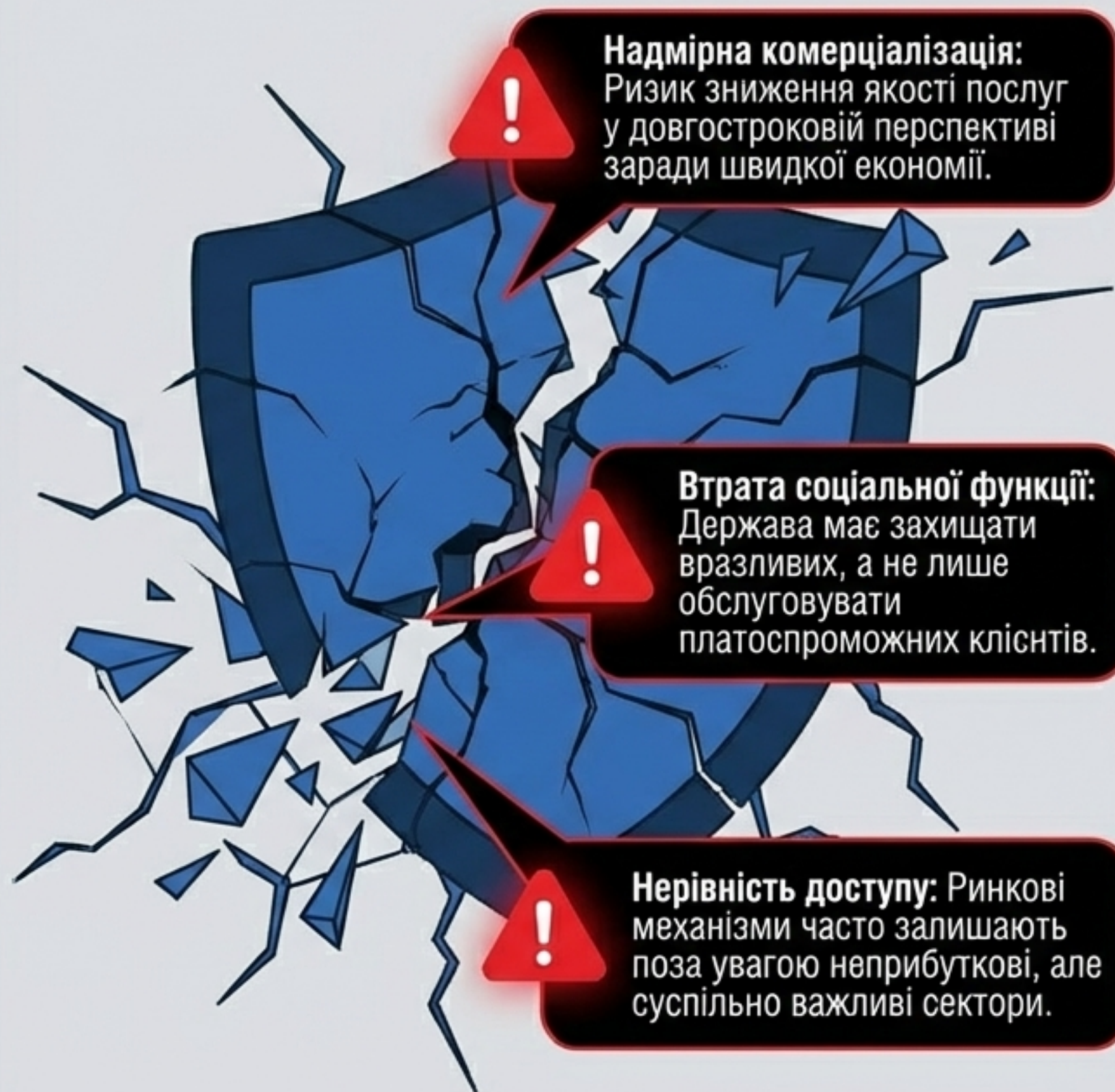
Нова Зеландія

Найрадикальніші реформи – трансформація державних органів у повноцінні корпорації, управління через автономні агентства (Agencification).

Проте держава не може бути виключно корпорацією

Головна критика моделі:
«Держава — це НЕ бізнес».

Модель еволюціонує: від ринкових до мережеских відносин

1980s: New Public Management (NPM)

Держава = Ринок. Фокус на конкуренції, приватизації та клієнтському сервісі.

2000s: New Public Governance (NPG)

Держава = Партнерство. Більше співпраці, менше агресивного ринку. Мережева взаємодія влади, бізнесу та НГО.

Сьогодні: Digital Governance

Держава = Платформа. Управління на основі даних, екосистеми електронних послуг та радикальна прозорість.

Україна вже інтегрує елементи NPM, але потребує балансу

Впроваджено (Високий рівень)

- Е-урядування (портал «Дія», цифрові послуги).
- Контрактне управління (система публічних закупівель ProZorro).

Зони розвитку (Низький рівень)

- Справжня деволюція та делегування повноважень.
- Впровадження суцільних KPI та аудитів якості (ISO) в міністерствах.

Увага: Необхідно уникати ігнорування соціальної функції під час війни.

Майбутнє публічного управління вимагає синтезу підходів

Фокус на результаті

Правила існують для досягнення мети, а не заради самого процесу. Вимірюйте успіх через KPI.

Конкуренція та Контракти

Залучайте ринок там, де він ефективніший. Держава має замовляти якість, а не обов'язково виробляти її самостійно.

Громадянин у центрі

Трансформуйте послуги так, щоб громадянин відчував себе шанованим клієнтом та повноправним акціонером (бюджет участі).

Баланс NPM та NPG

Використовуйте цифрові інструменти (Digital Governance), але ніколи не жертвуйте базовою соціальною функцією держави.